

Betænkning afgivet af Udlændinge- og Integrationsudvalget den 9. februar 2021

Betænkning

over

Forslag til lov om forbud mod modtagelse af donationer fra visse fysiske og juridiske personer

[af udlændinge- og integrationsministeren (Mattias Tesfaye)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 4 ændringsforslag til lovforslaget. Radikale Venstres medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 1 og 3, Dansk Folkepartis medlemmer har stillet ændringsforslag nr. 2, og udlændinge- og integrationsministeren har stillet ændringsforslag nr. 4.

2. Udtalelse fra udlændinge- og integrationsministeren

Udlændinge- og integrationsministeren har anmodet om, at følgende udtalelse fra ministeren optages i betænkningen:

»Det at tale imod fri abort eller homoseksuelle ægteskaber vil efter min mening ikke i sig selv være tilstrækkeligt grundlag for, at en person eller organisation anses for at modarbejde eller underminere demokratiet og grundlæggende friheds- og menneskerettigheder.

Det vil derudover ikke i sig selv kunne begrunde optagelse af en person på forbudslisten, at den pågældende er hjemmehørende i et ikke-demokratisk land.

Udlændinge- og Integrationsministeriet vil med jævne mellemrum orientere udvalget om afgørelser om optagelse af personer på forbudslisten. Partierne bag lovforslagets vedtagelse vil efter behov blive inviteret til at drøfte status, herunder for at vurdere eventuelle behov for revision af ordningen. Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, vil den foreslåede ordning skulle evalueres senest i 2023.«

3. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (S, V og SF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med det af udlændinge- og integrationsministeren stillede ændringsforslag. Flertallet vil stemme imod de af RV og DF stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* i udvalget (DF, KF, NB og Inger Støjberg (UFG)) indstiller lovforslaget til *vedtagelse*. Mindretallet vil stemme for det af udlændinge- og integrationsministeren og det af DF stillede ændringsforslag. Mindretallet vil stemme imod de af RV stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* i udvalget (RV) vil stemme hverken for eller imod lovforslaget ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for det af udlændinge- og integrationsministeren og de af RV stillede ændringsforslag. Mindretallet vil stemme imod det af DF stillede ændringsforslag.

Et *tredje mindretal* i udvalget (EL) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for de stillede ændringsforslag.

Et *fjerde mindretal* i udvalget (Sikandar Siddique (UFG)) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for de af RV stillede ændringsforslag. Mindretallet vil stemme imod det af udlændinge- og integrationsministeren og det af DF stillede ændringsforslag.

Liberal Alliance, Alternativet, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ved betækningsafgivelsen ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Politiske bemærkninger

Venstre

Venstres medlemmer af udvalget støtter lovforslaget.

I 2016 blev der indført en ordning med nationale lister med navngivne udenlandske religiøse forkyndere, bl.a. hadprædikanter, som kan udelukkes fra indrejse til Danmark, under henvisning til at de må anses for en trussel mod den offentlige orden i landet. I forlængelse af ordningen blev den tidligere VLAK-regering enig med Dansk Folkeparti om, at udenlandske pengedonationer til trossamfund, foreninger m.v., hvis formål med donationen er at modarbejde og underminere demokrati og grundlæggende frihedsrettigheder, også skal bekæmpes – naturligvis inden for rammerne af grundloven og Danmarks internationale forpligtelser.

I Venstre er vi glade for, at den nuværende regering også er enig i hovedlinjerne i den aftale. Der skal etableres en ordning, hvor ministeren efter indstilling fra Udlændingestyrelsen kan træffe afgørelse om optagelse af fysiske og juridiske personer, der foretager den omtalte modarbejdelse, på en forbudsliste.

For Venstre er det vigtigt, at lovforslaget bestræber sig på at ramme de rigtige. Det vil sige, at det ikke er ethvert virke eller holdningsudtryk, der vil kunne anses for modarbejdelse eller underminering af demokratiet og grundlæggende friheds- og menneskerettigheder. Det skal handle om graden af agitation og omfatte enhver aktivitet eller ethvert virke, der har til formål eller bidrager til at skade, lægge hindringer i vejen for eller svække og eventuelt efterhånden nedbryde grundlaget for demokrati og de grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, som det danske samfund bygger på. Det er afgørende for Venstre, at vores civilsamfund ikke medvirker til at retfærdiggøre disse organisationer og personer ved at modtage økonomisk støtte fra dem.

Radikale Venstre

Radikale Venstres medlemmer af udvalget kan fuldt ud tilslutte sig formålet med lovforslaget. Donationer, der repræsenterer arbejde og formål, der modarbejder demokratiet, skal hindres. Radikale Venstre ville gerne tilslutte sig lovforslaget med tilpasninger af retssikkerheden og mener, dette kunne være sket, uden formålet med loven forspildes. Når Radikale Venstre stemmer hverken for eller imod lovforslaget, er det med baggrund i, at den fornødne retssikkerhed ikke synes sikret tilstrækkeligt i lovforslaget. Det drejer sig bl.a. om fraværet af kriterier for, hvornår fysiske eller juridiske personer skader eller svækker friheds- og menneskerettigheder, idet det anføres, at det skal forstås i bred forstand, uden en nærmere definition. Retstilstanden er derfor uklar og uigennemsigtig, hvilket er uhensigtsmæssigt.

Endvidere ønskede Radikale Venstre, at der skal være mulighed for partshøring, da kontradiktion er et vigtigt element i en afgørelse, og da det kunne ske uden at mindske effektiviteten i loven. Det kunne være sket, ved at man ved en påtænkt afgørelse suspenderer muligheden for donationer i eksempelvis en høringsperiode på 4 uger, indtil en endelig afgørelse er truffet. Et andet element, Radikale Venstre gerne så fjernet, er fysiske adresser på forbudslisten, da navn må anses for tilstrækkeligt, jf. dataminimeringsprincippet.

Sikandar Siddique (UFG)

Sikandar Siddique (UFG) bemærker på vegne af Frie Grønne, at det er problematisk og politiserende, at forslaget indebærer, at ministeren efter indstilling fra styrelsen alene har bemyndigelse til at beslutte, hvem der skal stå på den foreslåede forbudsliste over, hvem der ikke må give donationer til danske trossamfund. Dette bør ikke være en politisk beslutning, da det vil være skiftende politiske partier, der står i spidsen for beslutningen, som dermed bliver inkonsekvent. Grundlaget for udvælgelse er desuden endnu ikke formuleret. Det bør det være, inden lovforslaget kan vedtages. Der tilsidesætter forslaget almindelige danske forvaltningsretlige regler og principper.

Forslaget giver en række demokratiske konsekvenser og spørgsmål i forhold til afgørelsen af, hvilke typer af donationer der kan underminere det danske demokrati og grundlæggende friheds- og menneskerettigheder. Hvad, hvis f.eks. Kina, der på flere områder ikke tillader samme grundlæggende danske frihedsrettigheder, herunder retten til ytringsfrihed, eller et polsk katolsk kirkesamfund, der ikke tillader abort og dermed er i opposition til en af de grundlæggende danske frihedsrettigheder, tilbød donationer til et dansk trossamfund? Vil det modarbejde og underminere det danske demokrati og de grundlæggende friheds- og menneskerettigheder?

Forslaget indebærer en overvejende risiko for politisering i forhold til udvælgelsen af, hvilke typer af donationer og donorer der skal forbydes. Derudover vil det blive svært at effektuere alene på grund af den ineffektive og inkonsekvente politiske udvælgelse af typer af donationer, der skal forbydes.

Det skal dertil bemærkes, at flere af forslagens hørings svar finder det uklart, hvornår regeringen mener demokrati og frihedsrettigheder undergraves, og hvornår en donor ender på ministeriets liste.

Frie Grønne tager afstand fra enhver aktivitet, der har til formål at undergrave vores demokrati og folkestyre og grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder også via donationer til religiøse trossamfund. Frie Grønne ønsker samtidig at fremme det danske demokrati og ligestilling mellem alle mennesker og alle anerkendte religiøse trossamfund.

Forslaget om at afskære muligheden for donationer til religiøse trossamfund vil indebære, at mange anerkendte danske trossamfund må lukke, så borgere ikke længere frit kan dyrke deres religion.

Med udgangspunkt i ligestilling af alle anerkendte danske trossamfund skal problemet med antidemokratiske donationer til bl.a. danske moskéer adresseres og forhindres ved at ligestille alle anerkendte trossamfund med folkekirken.

Danmarks holdning til udenlandske donationer til de danske trossamfund skal ikke være tvetydig, men åbent debatteres og demokratisk afklares, herunder hvornår indgåelse af samarbejde med et andet land også omfatter tilladelse af donationer til danske trossamfund.

Der er flere indbyggede komplekser i vores internationale handlemanøvrer. Vi har f.eks. i dag et lukrativt handelssamarbejde med Saudi-Arabien, men vi ønsker ikke at danske trossamfund modtager donationer, der støtter muslimske trossamfund i Danmark. Det bør åbent debatteres.

Frie Grønne ønsker at ligestille borgernes mulighed for frit at vælge, hvilke af de anerkendte danske trossamfund de ønsker at støtte, og Frie Grønne vil derfor opfordre til, at man ikke vedtager regeringens forslag. Frie Grønne vil derudover snarest fremsætte et beslutningsforslag, der foreslår en anden model, hvor en ny, frivillig »trossamfundsskat« ligestilles med kirkeskatten, så det bliver muligt at støtte et af de anerkendte danske trossamfund efter eget valg.

5. Ændringsforslag med bemærkninger

Ændringsforslag

Til § 2

Af et *mindretal* (RV), tiltrådt af et *mindretal* (EL og Sikandar Siddique (UFG)):

1) Efter stk. 1 indsættes som nyt stykke:

»Stk. 2. Udlændingestyrelsen må ikke gøre brug af anonyme ip-adresser eller anonyme logins i forbindelse med undersøgelser på internettet, som foretages med henblik på udarbejdelsen af en indstilling, jf. stk. 1.«

Stk. 2 og 3 bliver herefter stk. 3 og 4.

[Afskæring af adgang til at anvende anonyme ip-adresser og anonyme logins ved undersøgelser på internettet]

Af et *mindretal* (DF), tiltrådt af et *mindretal* (EL, KF, NB og Inger Støjberg (UFG)):

2) I *stk. 2* ændres »undlader udlændinge- og integrationsministeren at optage den pågældende på forbudslisten.« til: »rådfører regeringen sig med Det Udenrigspolitiske Nævn, inden der træffes afgørelse om, hvorvidt den pågældende skal optages på forbudslisten.«

[Indførelse af rådføringspligt med Det Udenrigspolitiske Nævn]

Af et *mindretal* (RV), tiltrådt af et *mindretal* (EL og Sikandar Siddique (UFG)):

Til § 4

3) I *stk. 2* ændres »fødselsdato, fødested og adresse og juridiske personers navn,« til: »fødselsdato og fødested og juridiske personers navn,«.

[Undtagelse af oplysning om adresse fra offentliggørelse]

Af *udlændinge- og integrationsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (udvalget med undtagelse af Sikandar Siddique (UFG)):

Til § 11

4) Datoen »1. februar 2021« ændres til: »15. marts 2021«.
[Nyt ikrafttrædelsestidspunkt]

Bemærkninger

Til nr. 1

Det fremgår af lovforslagets § 2, stk. 1, at udlændinge- og integrationsministeren på baggrund af en indstilling fra Udlændingestyrelsen kan træffe afgørelse om, hvorvidt fysiske og juridiske personer, herunder udenlandske statslige myndigheder og statsligt styrede organisationer og virksomheder, der modarbejder eller underminerer demokrati og grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, skal optages på en offentlig forbudsliste. En person kan kun optages

på listen, hvis der er en vis sandsynlighed for, at den pågældende person har til hensigt at yde en donation til en eller flere modtagere i Danmark.

Det fremgår af afsnit 2.2.2 i bemærkningerne til lovforslaget, at undersøgelser på internettet, hvis det er nødvendigt for at kunne indsamle oplysninger, vil kunne ske ved brug af anonyme ip-adresser og anonyme logins for at undgå, at Udlændingestyrelsens adgang til specifikke hjemmesider og sociale medier vil blive afskåret, således at Udlændingestyrelsen ikke i praksis har mulighed for at oplyse sagen. Det vil således ikke kunne udelukkes, at der er personer, som har oprettet en offentlig hjemmeside el. lign., og som vil søge at undgå, at Udlændingestyrelsen kan følge opslag på hjemmesiden m.v., ved at bestemte ip-adresser, som tydeligt er knyttet til Udlændingestyrelsen, blokeres, således at der ikke vil være adgang til den konkrete hjemmeside fra disse ip-adresser.

Med ændringsforslaget foreslås det, at der efter § 2, stk. 1, indsættes et nyt stk. 2, hvorefter Udlændingestyrelsen ikke må gøre brug af anonyme ip-adresser eller anonyme logins i forbindelse med undersøgelser på internettet, som foretages med henblik på udarbejdelsen af en indstilling, jf. stk. 1. Den foreslåede ændring indebærer, at Udlændingestyrelsen ikke vil kunne gøre brug af anonyme IP-adresser eller anonyme logins i forbindelse med den sagsoplysning, som myndigheden skal foretage efter stk. 1.

Til nr. 2

Det fremgår af lovforslagets § 2, stk. 2, at Udlændingestyrelsen hører Udenrigsministeriet om eventuelle udenrigspolitiske konsekvenser af optagelse af en fysisk eller juridisk person på den offentlige forbudsliste. Vurderer Udenrigsministeriet, at optagelse af den pågældende på forbudslisten vil kunne få væsentlige udenrigspolitiske konsekvenser, undlader udlændinge- og integrationsministeren at optage den pågældende på forbudslisten.

Med ændringsforslaget foreslås det, at »undlader udlændinge- og integrationsministeren at optage den pågældende på forbudslisten.« i lovforslagets § 2, stk. 2, ændres til »rådfører regeringen sig med Det Udenrigspolitiske Nævn, inden der træffes afgørelse om, hvorvidt den pågældende skal optages på forbudslisten.«

Den foreslåede ændring indebærer, at regeringen vil skulle rådføre sig med Det Udenrigspolitiske Nævn, inden der træffes afgørelse om, hvorvidt en fysisk eller juridisk person skal optages på forbudslisten, i tilfælde, hvor Udenrigsministeriet har vurderet, at optagelse af den pågældende på forbudslisten vil kunne få væsentlige udenrigspolitiske konsekvenser.

Til nr. 3

Med lovforslagets § 4, stk. 2, foreslås det, at den offentlige forbudsliste kan offentliggøres med oplysninger om fysiske personers navn, nationalitet, opholdsland, fødselsdato, fødested og adresse og juridiske personers navn, logo, adresse og ledelse. Med ændringsforslaget foreslås det, at »fødselsdato, fødested og adresse og juridiske personers navn,« i

lovforslagets § 4, stk. 2, ændres til »fødselsdato og fødested og juridiske personers navn,«.

Den foreslåede ændring indebærer, at der ikke med hjemmel i det foreslåede § 4, stk. 2, vil kunne offentliggøres oplysninger om adresse for fysiske personer, som optages på forbudslisten, jf. lovforslagets § 2, stk. 1.

Til nr. 4

Det fremgår af lovforslagets § 11, at loven træder i kraft den 1. februar 2021.

Med ændringsforslaget foreslås det, at »1. februar 2021« ændres til »15. marts 2021«.

Den foreslåede ændring indebærer, at lovforslagets foreslåede ikrafttrædelsestidspunkt ændres fra den 1. februar 2021 til den 15. marts 2021. Ændringen foreslås, idet folketingsbehandlingen af lovforslaget er udskudt. Lovforslaget ventes således ikke at være færdigbehandlet den 1. februar 2021, hvorfor en udskydelse af ikrafttrædelsestidspunktet er nødvendig.

6. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 11. november 2020 og var til 1. behandling den 19. november 2020. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Udlændinge- og Integrationsudvalget.

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 5 møder.

Bjørn Brandenborg (S) Birgitte Vind (S) Camilla Fabricius (S) Christian Rabjerg Madsen (S) fmd. Jeppe Bruus (S)

Julie Skovsby (S) Lars Aslan Rasmussen (S) Rasmus Horn Langhoff (S) Rasmus Stoklund (S) Samira Nawa (RV)

Kristian Hegaard (RV) Carl Valentin (SF) Halime Oguz (SF) Peder Hvelplund (EL) Rosa Lund (EL)

Sikandar Siddique (UFG) Mads Fuglede (V) Fatma Øktem (V) Heidi Bank (V) Inger Støjberg (UFG) Jan E. Jørgensen (V)

Marlene Ambo-Rasmussen (V) Morten Dahlin (V) Karsten Lauritzen (V) Pia Kjærsgaard (DF) nfmd. Marie Krarup (DF)

Peter Skaarup (DF) Marcus Knuth (KF) Pernille Vermund (NB)

Liberal Alliance, Alternativet, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	49	Liberal Alliance (LA)	3
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	40	Alternativet (ALT)	1
Dansk Folkeparti (DF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Siumut (SIU)	1
Radikale Venstre (RV)	14	Sambandsflokkurin (SP)	1
Enhedslisten (EL)	13	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	12	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	8

Høringssvar

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og udlændinge- og integrationsministeren sendte den 27. februar 2020 dette udkast til udvalget, jf. UUI alm. del – bilag 74, folketingsåret 2019-20. Den 11. november 2020 sendte udlændinge- og integrationsministeren høringssvarene og et høringsnotat til udvalget.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 8 bilag på lovforslaget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget 1 skriftlig henvendelse om lovforslaget.

Deputationer

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget 1 deputation, der mundtligt har redegjort for deres holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet 26 spørgsmål til udlændinge- og integrationsministeren til skriftlig besvarelse, som ministeren har besvaret

Samråd

Udvalget har stillet 1 spørgsmål til udlændinge- og integrationsministeren til mundtlig besvarelse, som ministeren har besvaret i et åbent samråd med udvalget den 11. december 2020.

Nye Borgerlige (NB)

4